

Sygn. akt IV U 2689/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 maja 2013r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Renata Żywicka

Protokolant: sekr.sądowy Jolanta Fiedorowicz

po rozpoznaniu w dniu 23 kwietnia 2013r. w Elblągu

na rozprawie sprawy

z odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z dnia 26/09/2012 r. znak: (...)

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy M. K. prawo do emerytury poczynając od dnia 10 września 2012 roku.

sygn. akt IV U 2689/12

UZASADNIENIE

M. K. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 26.09.2012r., znak (...), którą to decyzją odmówiono mu prawa do emerytury.

W uzasadnieniu odwołania skarżący wskazał, iż w okresie od 25.03.1975r. do 13.08.1988r. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) w K. Zakładzie (...) w S. na stanowisku górnika strzałowego pod ziemią. W tym czasie dwukrotnie pracował za granicą, tj. we Włoszech oraz w RFN, przy czym w okresie od 01.01.1983r. do 17.01.1983r. przebywał na urlopie dewizowym. W ocenie skarżącego fakt wykonywania przez niego pracy w RFN jednoznacznie wynika ze zdobytych przez niego dokumentów archiwalnych, w szczególności z kart zarobkowych z lat 1981 – 1982 oraz kart ewidencyjnych pracownika z (...) S.. Do odwołania skarżący dołączył kserokopie kartotek zarobkowych, załącznika do karty ewidencyjnej pracownika i kart zasiłkowych obejmujących między innymi ww. okres.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. wniósł o jego oddalenie. Pozwany powołując się na przepisy ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.Nr 153, poz. 1227) wskazał, że skarżący nie wykazał przesłanki wieku uprawniającego do emerytury wcześniejszej, tj. wieku 59 lat i 6 miesięcy, jak również nie wykazał 25 letniego okresu zatrudnienia. Zdaniem pozwanego skarżący wykazał 11 lat, 8 miesięcy i 2 dni pracy w szczególnych warunkach, tym samym podstawowy wiek emerytalny mógł być obniżony o 5 lat i 6 miesięcy. Skarżący zaś na dzień wydania zaskarżonej decyzji ukończył wiek 58 lat i 7 miesięcy. Ponadto ZUS nie uwzględnił w ogólnym stażu ubezpieczenia okresu zatrudnienia wnioskodawcy od **19.08.1981r. do 17.01.1983r.**, gdyż skarżący nie udowodnił pracy eksportowej w RFN poprzez wykazanie dla jakich kopalni wykonywał prace górnicze oraz rozliczenia pracy eksportowej (m.in. dojazdu, przyjazdu, rodzaju i czasu pracy,

okresu urlopu dewizowego). W ocenie pozwanego nie można więc przyjąć, że w spornym okresie skarżący wykonywał prace górnicze pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, co miałoby wpływ na dalsze obniżenie wieku emerytalnego. Pozwany podkreślił również, że przedłożone przez skarżącego kserokopie dokumentów, nie stanowią dowodów w myśl przepisów rozporządzenia MPiPS z dnia 11.10.2011r.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Wnioskodawca M. K. ur. (...) jest uprawniony do stałej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy pozostającej w związku z wypadkiem przy pracy. Z wnioskiem o świadczenie emerytalne wystąpił do pozwanego organu rentowego w dniu 10.09.2012r. Z oświadczenia zawartego we wniosku wynikało, że wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz nie pozostaje w stosunku pracy.

Do wniosku o świadczenie wnioskodawca dołączył zaświadczenie z dnia 09.07.2012r. wystawione przez Spółkę (...) z K., z którego wynikało, że skarżący był zatrudniony przez Gwarectwo (...) w K. w kopalni fluorytu i ołowiu (...) we Włoszech od dnia 03.06.1987r. do 10.09.1987r. na stanowisku górnika pod ziemią w pełnym wymiarze czasu pracy, w dniach 11.09.1987r. do 14.09.1987r. skarżący powrócił do kraju oraz dokonał rozliczenia pracy za granicą, zaś w okresie od 15.09.1987r. do 24.09.1987r. przebywał na urlopie dewizowym.

Na podstawie przedłożonej dokumentacji oraz dokumentacji znajdującej się w aktach rentowych wnioskodawcy pozwany organ rentowy ustalił, iż na dzień 01.01.1999r. skarżący wykazał 24 lata, 4 miesiące i 3 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 11 lat, 8 miesięcy i 2 dni pracy w szczególnych warunkach.

Decyzją z dnia 26.09.2012r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury uznając, że wnioskodawca nie wykazał 25 letniego okresu ubezpieczenia pomimo doliczenia do ogólnego stażu ubezpieczenia okresu zatrudnienia skarżącego w kopalni we Włoszech od dnia 03.06.1987r. do 10.09.1987r. Nadto na dzień wydania decyzji skarżący nie osiągnął wieku uprawniającego do wcześniejszej emerytury. Z uzasadnienia decyzji wynikało, że do stażu pracy nie uwzględniono okresu pracy eksportowej skarżącego od 19.08.1981r. do 17.01.1983r.

/dowód: wniosek k. 1-2, zaświadczenie k. 4, decyzja k. 14 – plik IX, akta ZUS/

W okresie od 25.03.1975r. do 13.08.1988r. wnioskodawca zatrudniony był w Gwarectwie (...) w K., Zakładzie (...) w S. na stanowisku górnika pod ziemią, przy czym w okresie od 19.08.1981r. do 31.12.1982r. był oddelegowany do pracy eksportowej do budowy kopalni w RFN, gdzie przepracował w sumie 416 dniówek w przodku na stanowisku górnika pod ziemią. Następnie w okresie od 01.01.1983r. do 17.01.1983r. skarżący przebywał na tzw. „urlopie dewizowym”. Z dniem 03.06.1987r. skarżący ponownie został oddelegowany do pracy za granicą, tj. do kopalni fluorytu i ołowiu (...) we Włoszech, gdzie pracował do dnia 10.09.1987r. na stanowisku górnika pod ziemią. W dniach 11.09.1987r. do 14.09.1987r. skarżący powrócił do kraju oraz dokonał rozliczenia pracy za granicą, zaś w okresie od 15.09.1987r. do 24.09.1987r. przebywał na urlopie dewizowym.

/wyjaśnienia wnioskodawcy, nadto dowód: świadectwo pracy k. 31 plik III, zaświadczenie k. 4 – plik IX akt ZUS/

Wnioskodawca nie zgodził się z powyższą decyzją wnosząc odwołanie, w którym domagał się przyznania mu prawa do świadczenia. W ocenie Sądu odwołanie skarżącego zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184.

W myśl art. 184 ust. 1 ww. ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Ust. 2 Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Art. 39 ww. ustawy (w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania decyzji) wskazuje zaś, że ubezpieczonemu, urodzonemu przed dniem 1 stycznia 1949 r., spełniającemu warunek określony w art. 27 pkt 2 i niespełniającemu warunków wymaganych do uzyskania górniczej emerytury na podstawie art. 50a, który ma co najmniej 5 lat:

1) pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, albo

2) pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywcę w kopalniach siarki i węgla brunatnego oraz w kopalniach otworowych siarki,

wiek emerytalny, o którym mowa w art. 27 pkt 1 (65 lat dla mężczyzn), obniża się o 6 miesięcy za każdy rok takiej pracy, nie więcej jednak niż o 15 lat.

Poza sporem w sprawie było, że wnioskodawca legitymuje się ponad 5 letnim okresem pracy górniczej, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz że nie pozostaje on w stosunku pracy. Kwestią sporną pozostawał ogólny staż ubezpieczenia wnioskodawcy oraz okres pracy górniczej pozwalający na obniżenie wieku emerytalnego uprawniającego do wcześniejszej emerytury w większym wymiarze niż to uczynił pozwany organ rentowy. Pozwany odmówił uwzględnienia w stażu ubezpieczenia skarżącego okresu od 19.08.1981r. do 31.12.1982r., gdy był on oddelegowany do pracy przy budowie kopalni w RFN. Organ rentowy nie uwzględnił również okresu od 01.01.1983r. do 17.01.1983r., kiedy to skarżący przebywał na tzw. „urlopie dewizowym” po powrocie z eksportu. Nadto organ rentowy uwzględnił okres pracy skarżącego na eksporcie we Włoszech jedynie do dnia 10.09.1987r., mimo że z zaświadczenia dołączonego do wniosku o emeryturę wynikało, że po tym dniu wnioskodawca miał czas na powrót do kraju i rozliczenie się po zakończonej pracy za granicą oraz do dnia 24.09.1987r. przebywał na urlopie dewizowym.

Sąd podzielił stanowisko pozwanego, iż okresy urlopu dewizowego, tj. okresy urlopu w celu wyrównania różnic w obowiązującym czasie pracy, nie mogą być uwzględnione w ogólnym stażu ubezpieczenia, jak i w stażu pracy górniczej wnioskodawcy.

Zgodnie bowiem z § 7 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27.12.1974r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (Dz. U. Nr 51, poz. 330, z późn. zm.) – w brzmieniu obowiązującym w okresie pracy wnioskodawcy na eksporcie w RFN - jeżeli z przyczyn organizacyjno-produkcyjnych nie jest możliwe udzielenie czasu wolnego w okresie zatrudnienia za granicą, urlop bezpłatny w macierzystym zakładzie pracy ulega przedłużeniu odpowiednio do wymiaru nie udzielonego czasu wolnego od pracy. W tym wypadku pracownikowi przysługuje w zamian za czas wolny od pracy od jednostki kierującej ekwiwalent pieniężny w złotych, obliczony jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy. Ekwiwalent pieniężny ustala się na podstawie wynagrodzenia przysługującego pracownikowi w macierzystym zakładzie pracy bezpośrednio przed skierowaniem do pracy za granicą.

W świetle powyższego koniecznym było ustalenie charakteru prawnego tego przedłużonego urlopu bezpłatnego, a więc ustalenie czy stanowi on okres składkowy lub też nieskładkowy w kontekście unormowań art. 6 i 7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W tym miejscu należało odnieść się do § 3 ust. 1 ww. rozporządzenia z dnia 27.12.1974r., zgodnie z którym zakład pracy, który zatrudnia pracownika skierowanego do pracy za granicą, zwany

dalej "macierzystym zakładem pracy", udziela pracownikowi na okres skierowania do pracy za granicą urlopu bezpłatnego. Okres urlopu bezpłatnego, o którym mowa w ust. 1, a także przypadający bezpośrednio po zakończeniu tego urlopu okres niezdolności do pracy z powodu choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną - wlicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze, jeżeli pracownik podejmie zatrudnienie w macierzystym zakładzie pracy w terminie określonym w ust. 5 - 14 dni (ust. 4).

W ocenie Sądu powyższy przepis zawiera wyczerpujące wyliczenie okresów, których przebycie ma wpływ na uprawnienia pracownicze i są nimi wyłącznie okres urlopu bezpłatnego na okres skierowania do pracy za granicą oraz okres niezdolności do pracy przypadający bezpośrednio po zakończeniu tego urlopu. W konsekwencji należy uznać, że okres tzw. urlopu dewizowego nie stanowi okresu składkowego, jak też nieskładkowego podlegającego uwzględnieniu w stazu ubezpieczenia wnioskodawcy.

W oparciu o te same przesłanki brak było podstaw do uwłędnienia w stazu ubezpieczenia okresu urlopu dewizowego oraz okresu przeznaczonego na rozliczenie pracy eksportowej wnioskodawcy we Włoszech, przy czym w okresie tym stanowisko to dodatkowo znajdowało potwierdzenie w § 15 rozporządzenia, który wskazywał, iż w czasie urlopu bezpłatnego, przypadającego po zakończeniu pracy za granicą, pracownik zachowuje dla siebie i dla członków rodziny prawo do świadczeń społecznej służby zdrowia i do zasiłków rodzinnych oraz przysługuje mu prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Brak więc jest podstaw do przyjęcia, by za okres przedłużonego urlopu bezpłatnego pracownikowi przysługiwały uprawnienia inne niż enumeratywnie wymienione w tym przepisie.

Niezależnie jednak od powyższego, Sąd nie podzielił stanowiska pozwanego w przedmiocie odmowy uwzględnienia okresu od 19.08.1981r. do 31.12.1982r., w sumie 1 roku, 4 miesięcy i 12 dni, zarówno w ogólnym stazu ubezpieczenia wnioskodawcy, jak i do okresów pracy górniczej.

W pierwszej kolejności wskazać należy na niekonsekwencję organu rentowego, który dotychczas – przez cały okres pobierania przez skarżącego świadczenia rentowego, uwzględniał w stazu ubezpieczeniowym wnioskodawcy cały okres jego zatrudnienia w Gwarectwie (...) w K. Zakładzie (...) w S.. Obecnie pozwany odmówił uwzględnienia okresu pracy wnioskodawcy na budowie kopalni w RFN z uwagi na brak dokumentów potwierdzających dla jakich kopalń skarżący wykonywał prace górnicze oraz zawierających rozliczenie pracy eksportowej. Sąd oczywiście nie neguje, że pozwany, w świetle przepisu art. 117 ustawy emerytalnej, nie ma możliwości uwzględnienia okresów zatrudnienia za granicą w oparciu o zeznania świadków. Zważyć jednak należy, iż to zakład pracy dokonał ustalenia okresu pracy wnioskodawcy na budowie kopalni w RFN w oparciu o zeznania świadków, zaś skarżący na powyższą okoliczność przedłożył pozwanemu zaświadczenie wystawione przez zakład pracy, a więc dokument, który zgodnie z ww. art. 117, może stanowić podstawę uwzględnienia takiego okresu. To tym dokumentem w połączeniu ze złożonym świadectwem pracy, nie zaś zeznaniami świadków, którymi należy się posilkować w przypadku braku jakiegokolwiek dokumentacji poświadczającej okres zatrudnienia, wnioskodawca wykazywał przed pozwanym ww. okres zatrudnienia w RFN. Podkreślenia wymaga, że świadkowie, których zeznania stanowiły dla zakładu pracy podstawę ustalenia okresu zatrudnienia wnioskodawcy, świadczyli pracę na tej samej budowie kopalni i w tym samym okresie co wnioskodawca. Dlatego też Sąd nie miał wątpliwości, że w spornym okresie wnioskodawca, będąc oddelegowanym do pracy w RFN, faktycznie pracował na stanowisku górnika pod ziemią. W świetle zapisów protokołu z dnia 16.06.1988r., zdaniem Sądu, zakład pracy miał pełną podstawę do wystawienia ww. zaświadczenia, które powinno być honorowane przez pozwanego. Dlatego też Sąd uznał, że okres 19.08.1981r. do 31.12.1982r. winien być uwzględniony zarówno w ogólnym stazu ubezpieczenia, jak i do okresów pracy górniczej wnioskodawcy. Tym samym należało przyjąć, że wnioskodawca legitymuje się ponad 25 letnim okresem ubezpieczenia, w tym ponad 13 letnim okresem pracy górniczej. Z tego też względu wiek emerytalny wnioskodawcy winien być obniżony o 6 i pół roku, tj. do granicy 58 lat i 6 miesięcy, którym to wiekiem w dacie wydania zaskarżonej decyzji wnioskodawca legitymował się.

Ostatecznie Sąd uznał więc, że wnioskodawca spełnia kumulatywnie wszystkie przesłanki do nabycia uprawnień do wcześniejszej emerytury. Dlatego też odwołanie wnioskodawcy zostało uwzględnione, stosownie do art. 477¹⁴§ 2 k.p.c.